

به نام حق

بادرنجبویه ۵ بروشور گیاهان دارویی

تهیه و تنظیم : واحد باغبانی مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان شهرضا

خانواده: Lamiaceae

نام علمی: *Melissa officinalis*

بادرنجبویه

بادرنجبویه گیاهی علفی چند ساله با ساقه چهار گوش به ارتفاع ۶۰-۴۰ سانتی متر است. بوته آن بسیار پر شاخ و برگ دارای برگ های دندانه دار به رنگ سبز تیره و سطح ناصاف شبیه نعنای گلهها به رنگ سفید یا صورتی که در انتهای ساقه در کنار برگها قرار دارند. کل اندام هوایی بادرنجبویه دارای عطر ویژه است. بذر ها ریز به رنگ های قهوه ای تیره و سیاه است که با جذب آب لعاب قابل توجهی تولید می کنند.

- عوامل محیطی:

گیاه بادرنجبویه مکان های آفتابی را می پسندد و در سرمای زیر ۱۰ درجه سانتی گراد برگهای آن در چار سرمازدگی می شود. اما طوقه و ریشه آن دماهای یخ بندان را هم تحمل می کند. بنابراین در سال اول که بادرنجبویه ریشه و طوقه محکمی ندارد بهتر است گیاه در اردیبهشت ماه به زمین اصلی منتقل داده شود. بادرنجبویه به مدت ۶ تا ۸ سال می تواند در زمین باقی بماند. و این گیاه نسبت به شوری آب خاک و خشکی حساس بوده و در برابر کمبود آهن حساس است.

- کاشت:

پیشینه کاشت بادرنجبویه به ۲۰۰۰ سال پیش می رسد و امروزه در سراسر جهان کشت می شود. تکثیر بادرنجبویه با کشت بذر به طور مستقیم یا غیر مستقیم و تقسیم بوته و قلمه ساقه قابل انجام است. در روش تکثیر مستقیم به علت ریز بودن بذر برای کاشت در کشتزار باید بستر کشت بسیار مطلوب باشد.

در روش غیر مستقیم نشاکاری بذر های بادرنجبویه در گلخانه گرم در شاسی یا گلدان کاشته می شوند. سپس روی سطح گلدان و روی بذرها با لایه نازکی ماسه یا لایه ضخیم تری از سبوس پوشانده می شوند. تا ضمن حفظ رطوبت هنگام آبیاری بذر ها جا به جا نشوند.

- برداشت:

پس از رشد رویشی گیاه بادرنجبویه می توان اقدام به برداشت اندام هوایی (برگ و ساقه) کرد. بهترین زمان برداشت شروع گل دهی و پیش از باز شدن گل هاست. به طور معمول از هر هکتار حدود ۱۰ تا ۱۲ تن محصول تر در هر چین به دست می آید.

در صورت مناسب بودن شرایط محیطی طی هر فصل رشد می توان ۲ تا ۳ چین محصول برداشت کرد. بهتر است گیاه از ۴ تا ۵ سانتی متری سطح خاک بریده شود.

اگر هدف برداشت بذر باشد باید حداقل ۳۰ درصد غلاف های گیاه رسیده باشند. در این صورت ۱۵۰ تا ۳۰۰ کیلوگرم بذر در هر هکتار به دست می آید.

- موارد مصرف و خواص درمانی:

بایستی براساس توصیه پزشکان طب سنتی استفاده شود.

بادرنجبویه آرام بخش مقوی قلب تقویت کننده حافظه و روحیه است. بوعلی سینا "مفرح القلب" نامیده است. دم کرده بادرنجبویه به همراه گیاهان دارویی دیگر مانند گل گاوزبان بابونه سنبل الطیب و چای ترش نوشیدنی مطبوعی است. این گیاه در درمان بیماری های گوارشی قلب و عصبی استفاده می شود. پماد آن ضد تبخال است.